

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	051 Економіка
Тип і назва освітньої програми	ОПП Економіка підприємства
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій. Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Калініченко Олександр Володимирович, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент, ауд. 76, навчальний корпус № 4, e-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua, тел.: (0532)56-98-24. Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych .
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні таких дисциплін як «Інноваційний розвиток підприємства», «Економіка і організація аграрного бізнесу», «Економічна діагностика», «Економічні ризики».
Компетентності	Загальні: ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 9. Здатність обґрунтовувати дії та рішення в мінливому економічному середовищі. Фахові: СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки СК 5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку. СК 7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання
Результати навчання	ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство, вміння працювати в критичних умовах, здатність логічно й системно мислити, креативність, ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами, правова, політична, громадські соціальні навички, медіаграмотність тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у здобувачів вищої освіти сучасного мислення та спеціальних знань з основних питань про порядок формування, організації діяльності та розвитку бізнесу (підприємництва).	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Еволюція розвитку підприємництва.
- Тема 2. Ринок і продукція в структурі бізнес-середовища.
- Тема 3. Бізнес і власність.
- Тема 4. Фінансування підприємницької діяльності.
- Тема 5. Оподаткування бізнесу.
- Тема 6. Інновації в бізнесі.
- Тема 7. Планування підприємницької діяльності.
- Тема 8. Невизначеність та ризик у діяльності сучасного бізнесу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда;
- наочні методи: ілюстрування, демонстрування;
- практичні методи: вправи, практичні роботи;
- робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу;
- метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

- інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод, «мозковий штурм»;
- комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь;
- методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перекладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25 % бал. Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету:

	https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.
- щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
2. Економіка та організація підприємницької діяльності: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. Київ : ФОП Гуляєва В. М, 2019. 320 с.
3. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. 180 с.
4. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.
5. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / За заг. ред.: І. М. Сотник, Л. М. Таранюка. Суми : Університетська книга, 2018. 572 с.
6. Потенціал і розвиток бізнесу: навчальний посібник / За ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 592 с.
7. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій): навчальний посібник / За ред. Л. Г. Мельника та Б. Л. Ковальова. Суми : СумДУ, 2020. 180 с.
8. Туренко А. М., Дмитрієв І. А., Іванілов О. С., Шевченко І. Ю. Словник економіста та підприємця. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с.
9. Фінанси бізнесу: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Видавництво «Апріорі», 2019. 432 с.
10. Швиданенко Г. О. Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів: навчальний посібник / Г. О. Швиданенко, К. С. Бойченко. Київ : КНЕУ, 2019. 343 с.
11. Швиданенко Г. О. Створення власного бізнесу: навчальний посібник / [А. М. Колот та ін.]; за заг. ред.: А. М. Колота, Г. О. Швиданенко. Київ : КНЕУ, 2017. 312 с.

Допоміжні

1. Вініченко І. І., Самілик Т. М., Олексик В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. Агросвіт. 2021. № 18. С. 22–27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf.
2. Ігнатенко І. Методологічні аспекти розвитку інноваційного підприємництва: теорія та практика: монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2019. 253 с.
3. Гук О. В., Мохоцько Г. А. Інвестування стартап проектів в Україні та закордоном. Економічний вісник НТУУ «КПІ». Збірник наукових праць. – Київ: Національний університет України «Київський політехнічний інститут». 2020. № 17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216385>.
4. Гуткевич С. О., Смик Р. Ю., Занозовська О. Г. Пріоритети інвестиційної діяльності в сучасних умовах: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 172 с.
5. Зайцев О. В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (частина 1). Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 1. С. 99–110.
6. Інвестиційна пріоритетність галузей економіки : монографія / С. О. Гуткевич та ін.; за заг. ред. проф. С. О. Гуткевич. Харків : Діса Плюс, 2021. 208 с.
7. Розгон О. В., Байдельдінова М. Б. Порівняльний аналіз механізму підтримки розвитку стартапів бізнес-інкубаторами за законодавством Казахстану та України. Економіка та право. 2021, № 2. С. 53–65.
8. Сиром'ятникова О. В. Ефективність бізнес-планування інвестиційних проектів в сучасних умовах розвитку України. Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). 2017. № 45(1266). С. 107–111.
9. Шевчук В. Я., Рогожин П. С. Основи інвестиційної діяльності. Київ : Генеза, 2018. 266 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України. URL <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
10. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.
11. Мережа бізнес-інформації. URL: <https://bin.ua>.

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1.

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Усне опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань зі сам. роб.	Разом
Тема 1. Еволюція розвитку підприємництва	3	5	-	3	11
Тема 2. Ринок і продукція в структурі бізнес-середовища	3	5	2	3	13
Тема 3. Бізнес і власність	3	5	2	3	13
Тема 4. Фінансування підприємницької діяльності	3	5	2	3	13
Тема 5. Оподаткування бізнесу	3	5	2	3	13
Тема 6. Інновації в бізнесі	3	5	2	3	13
Тема 7. Планування підприємницької діяльності	3	5	2	3	13
Тема 8. Невизначеність та ризик у діяльності сучасного бізнесу	3	5	-	3	11
Разом (залік)	24	40	12	24	100

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань на самостійну роботу.

Опитування теоретичних питань

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення.
1	Здобувач вищої освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу (теми), нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
2	Здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності.
3	Здобувач вищої освіти показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

Виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Потрібне повторне виконання.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом, не в змозі викласти зміст основних показників і висновків, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання.
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів.
1	Здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50 – 69 % тестів.
2	Здобувач вищої освіти правильно відповів на 70 – 100 % тестів.

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	В цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу.
1	Обсяг виконаної роботи становить від 50 % до 69 % від загального обсягу.
2	Обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 100 % від загального обсягу.

Додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є **залік**.